

3. Науково-практичний коментар Господарського кодексу України /кол.авт.: Г.Л. Знаменський, В.В. Хахулін, В.С. Щербина та ін.; за заг.ред. В.К. Мамутова.— К.: Юрінком інтер, 2004.—688 с.

4. Уркевич В.Ю. Субекти інвестиційних правовідносин у сфері сільського господарства / В.Ю. Уркевич // Актуальні питання інноваційного розвитку. — 2012.—№2.—С. 12-17.

5. Іващенко Д.В. Правові аспекти створення агрохолдингу / Д.В. Іващенко // Порівняльно-аналітичне право.— 2014.—№1.—С. 130-133.

6. Закон України «Про холдингові компанії в Україні»/(Відомості Верховної Ради України (ВВР),2006,№34,ст.291)

Васильченко Олег

студент

Васильченко Сергій

студент

Хомич Вікторія

к.філол.н., доцент кафедри соціально-гуманітарних дисциплін
ВП НУБіП України «Ніжинський агротехнічний інститут»

м.Ніжин

СТРУКТУРА ТЕРМІНІВ ПРОФЕСІЙНОГО СПІЛКУВАННЯ АГРОІНЖЕНЕРІВ

Сучасне мовознавство активно досліджує терміни, що вживаються в професійній діяльності майбутніх фахівців, у тому й числі й агроінженерів. Проте залишається ще ряд недосліджених питань, зокрема структура термінів, що й стали темою нашої наукової розвідки [1, 2, 3, 4].

Термін – це слово або словосполучення, що визначає чітко й однозначно окреслене поняття і його співвідношення з іншими поняттями в межах спеціальної сфери [2].

Терміноелемент може бути як частиною слова (твірна основа, коренева або афіксальна морфема, символи, числа), так і залежним словом у словосполученні. Наприклад, технічний термін «коробка передач» складається з терміна «коробка» та терміноелемента «передач», що показує родовидовий зв'язок між поняттями.

При творенні нових термінів перед мовознавцями постає проблема: як передати новий термін рідною мовою. Із кількох варіантів: просто запозичити його з мови-донора, переписавши його за правилами орфографії або зберігши оригінальне написання, чи перекласти цей термін рідною мовою, а якщо перекласти, то яким чином – буквально (калькування) чи описово – слід вибрати оптимальний.

Ця проблема надзвичайно серйозна, бо кожен новий термін, запроваджений у ту чи іншу галузеву терміносистему, має бути вдалим; він повинен гармонійно вписатися в певну терміносистему, бути милозвучним, здатним утворювати деривати. Усі ці умови продиктовані тим, що технічна мова

передбачає однозначне взаєморозуміння між укладачами технічного завдання і його виконавцями. Тому будь-який термін потрібно створювати з урахуванням його фізичної сутності та технічної ідеї.

У будь-якій мові світу лінгвістичні способи творення термінів можуть бути поділені на три великі групи:

- використання наявних ресурсів,
- модернізація наявних ресурсів,
- використання нових ресурсів.

Тобто терміни, як правило, утворюються або з тих слів, які вже існують у літературній мові, або з іншомовних елементів. Творення нових термінів полягає у використанні лексичного та морфологічного потенціалу мови через утворення певних морфологічних комбінацій, які до цього теоретично були можливі. Існує ще один спосіб винайдення нових термінів для агроінженерії – творення штучних слів. Таким чином, можна зробити висновок, що нові терміни агроінженерії можуть утворюватися *трьома основними способами*:

1. Використання внутрішніх ресурсів мови:

- творення похідних слів;
- надання наявним словам нових значень;
- складання основ;
- творення словосполучень.

2. Запозичення термінів.

3. Створення штучних слів.

При цьому різні мови можуть надавати перевагу різним способам термінотворення. Наприклад, англійська мова набагато частіше, ніж інші європейські мови, використовує спосіб побудови нового терміна перенесенням відомого терміна на нове поняття. Отже, побудова нового терміна – це не обов'язково пряме запозичення з іншої мови. Найчастіше вони створюються використанням внутрішніх ресурсів мови. У переважній більшості мов світу, включаючи такі мови, як англійська, німецька, українська, російська, пряме запозичення іншомовних елементів не є головним способом творення нових термінів. Іншомовні елементи становлять при цьому лише частину. Вона може коливатися, але майже в усіх цих мовах перевага надається саме внутрішнім ресурсам мови.

Одним зі способів побудови нових термінів за рахунок внутрішніх ресурсів є утворення похідних слів (дериватів) від існуючих термінів або від загальноновживаних лексем. При цьому суфікси та префікси, які через ті чи інші обставини виявляються найзручнішими для побудови термінів, запозичуються, як правило, із загального морфологічного фонду: розподіл – перерозподіл, орати – розорати, фільтр – фільтрувати – фільтрування, без контакту – безконтактний, дотація-дотонування. Можуть запозичуватися також морфеми з інших мов. Деякі суфікси та префікси при цьому трапляються виключно у фахових термінах, а в загальнонародній мові вони можуть взагалі бути відсутніми. Це, передусім, афікси греко-латинського походження-фікація: класифікація, електрифікація; -і/-

изація: стабілізація; анти-: антитіло; прото-: проточити, прототип. Мотивація таких новоутворень є цілком прозорою, що полегшує розуміння цих термінів фахівцями та перекладачами.

Світ науки й техніки завжди перебуває в русі, якого вимагає постійне прагнення людини пізнати нове. Очевидною стає тенденція до появи у термінологічній лексиці складних понять, що виникають у результаті основоскладання (композиції), словоскладання (юкстапозиції) та скорочення (абревіації). Основоскладання – це поєднання кількох основ слів за допомогою сполучних звуків (інтерфіксів) о, є чи без них. Результатом осново складання є складні слова, або композити: Гідроаккумулятор, демультиплікатор, Складні слова, окрім композиції, можуть утворюватися способом словоскладання, який полягає у складанні кількох оформлених форм слів, для яких характерне поєднання двох чи більше компонентів без сполучних голосних: бак-відстійник, клапан-відсікач, план-схема. Спосіб утворення абревіатур – одиниць, що є скороченнями двох і більше слів: Акумуляторна батарея-АКБ, верхня мертва точка-ВМТ. У структурі сучасних терміносистем важливе місце належить термінам-словосполученням: іскровий розряд, карданний механізм, колінчастий вал, дросельна заслінка, декомпресійний механізм.

За статистикою, понад 70% термінів у різних терміносистемах – це словосполучення. Вони становлять певну семантико-синтаксичну єдність, відтворюються в готовому вигляді. Справді, термінологічні словосполучення здатні точніше, ніж терміни-слова, виразити характерні риси названого поняття.

Одним із продуктивних шляхів формування системи термінів на кожному із синхронних зрізів є запозичення іншомовного лексичного матеріалу. Практично жодна природна мова при творенні термінів не може обійтися своїми ресурсами, тому термінологія багатьох галузей знань різних мов послуговується не тільки власномовними лексичними та словотвірними засобами, а й засобами високорозвинених літературних мов, тобто значна частина термінів української мови є запозиченими з інших мов. Тому запозичення в термінології – це цілком природний і закономірний процес. Аналіз термінів за походженням дав змогу мовознавцям зробити висновок, що близько 40% у різногалузевих мікросистемах – слова, запозичені з інших мов. Багато термінів – слова інтернаціональної лексики з грецькими й латинськими коренями.

Отже, структура термінів професійного спілкування агроінженерів є різновидовою та багатою на різні способи їх творення.

Список використаних джерел

1. Васенко Л. А. Фахова українська мова : навч. Посібник / Л. А. Васенко, В. В. Дубічинський, О. М. Кримець ; Нац. техн. ун-т «Харків. політехн. ін-т». – Київ: Центр учбової літератури, 2008. – 272 с. – ISBN 978-966-364-639-8

2. Великий тлумачний словник сучасної української мови (із дод. і допов.) / уклад. і гол. ред. В.Т. Бусел. – 5- вид. – К.; Ірпів: Перун, 2005. – ISBN 966-569-013-2

3. Зоряна Мацюк, Ніна Станкевич. Українська мова професійного спілкування (Призначений для студентів вищих закладів освіти різного рівня акредитації, майбутніх фахівців банківської, фінансової, економічної, юридичної та інших галузей): навч. посібн. – К.: Каравела, 2005. – 352 с. – ISBN 966–8019–43–1.

4. Хомич В.І., Толочко С.В. Кредитно-модульний курс української мови (за професійним спрямуванням): навчально-методичний посібник для студентів стаціонарної та заочної форм навчання економічних та технічних спеціальностей. – 3-ге вид., перероб. і допов. / В.І.Хомич, С.В. Толочко. – Ч. II. – Ніжин: Міланік, 2015. – 190 с.

Вовк Аліна
студентка

Грабовецький Олександр

старший викладач кафедри соціально-гуманітарних дисциплін
ВП НУБІП України «Ніжинський агротехнічний інститут»
м.Ніжин

ПРАВОВІ ЗАСОБИ УПРАВЛІННЯ ТРУДОВИМ ПОТЕНЦІАЛОМ СУСПІЛЬСТВА

Питання правових засобів управління трудовим потенціалом завжди були актуальними в науці та практиці державотворення нашої держави ще з моменту проголошення незалежності України. Ефективність економіки будь-якого суспільства визначається насамперед якістю наявного трудового потенціалу та способом його включення в суспільство.

Вважається, що трудовий потенціал- це працездатна частина населення країни, яка в силу власних психофізіологічних та інтелектуальних якостей здатна виробляти матеріальні блага чи послуги, люди як зайняті в економіці, так і незайняті, але здатні до праці.

Функціонування трудового потенціалу в Україні відбувається в умовах кризових явищ в економіці та соціальних протиріч у суспільстві. Природна база формування трудового потенціалу характеризується демографічними особливостями відтворення трудового потенціалу, які виявилися в 80-х - 90-х роках ХХ століття та вплинули на зниження народжуваності і збільшення смертності, скорочення тривалості життя і загальне старіння населення. Зазначені тенденції торкнулися кількісного й якісного складу трудового потенціалу, продуктивності суспільної праці і стимулів до неї, кваліфікаційного і освітньо-культурного рівня населення, вартості робочої сили і доходів населення. Економічні та соціальні чинники виявили проблеми безробіття, поширення нелегальної трудової діяльності, зниження національного, інтелектуального та освітнього потенціалу, значного розшарування населення за рівнем доходів.

В Україні правове поле для управління трудовим потенціалом почало оформлюватися ще з 1991 року. Воно базується на прийнятих МОП міжнародних трудових нормах. Метою взаємопов'язаних законів та інших